

**कायदा माहितीचा अन् अभिव्यक्तीस्वातंत्र्याचा
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ (४)**

एकुण १७ बाबींची माहिती

भारतीय प्रशासनाला गुप्ततेची परंपरा आहे. ब्रिटीशकालीन गुपितांचा कायदा १९२३ हा गुप्ततावादी प्रशासकीय परंपरेतील महत्वाचा दुवा आहे. शासकिय गुपीतांचा कायदा मुख्यतः संरक्षण यंत्रणेतील महत्वाची स्थळे आणि देशाच्या सुरक्षिततेसाठी निगडीत असणारी माहिती देण्यावर निर्बंध घालणारा कायदा आहे.

परंतु देशाच्या किंवा एखाद्या व्यक्तीच्या सुरक्षिततेशी ज्याचा संबंध नाही, अशा सर्वच माहितीला हा कायदा लागू आहे, असा समज जवळपास सर्वत्र रूढ करण्यात आला. ज्या माहितीच्या प्रकटीकरणामुळे सार्वजनिक हिताला धोका पोहोचणार नाही अशा माहितीलाही हा कायदा सर्रास लावला गेला.

माहितीच्या अधिकाराने माहितीच्या लोकशाहीचे नवे पर्व सुरू केले आहे. यालाच सुराज्याच्या दिशेने जाणारे दुसरे स्वातंत्र्य असेही म्हटले जाते. या कायद्याचा खरा अर्थ समजून घ्यायचा असेल तर प्रथम महात्मा गांधीचे ग्राहकाच्या संदर्भातिल खालील उद्गार नागरिकांच्या संदर्भात किती अर्थपूर्ण आणि अंतर्मुख करणारे आहेत हे लक्षात येईल.

आपल्याकडे येणारे नागरिक हे फार मोलाचे आहेत,

नागरिक हे आपल्यासाठी नसून आपण त्यांच्यासाठी आहोत.

नागरिक हे आपल्या कामामध्ये व्यत्यय नसून

ते आपल्या कामाचा गाभा आहेत.

नागरिक कोणी परके नसून ते ख-या अर्थाने आपले आधारस्तंभ आहेत.

त्यांना माहिती व कल्याणकारी सेवा पुरवून आपण उपकार करीत नाही,

तर सेवा करण्याची संधी देवून तेच आपणा सर्वांना उपकृत करत आहेत.

कलम (४) सार्वजनिक प्राधिकरणांवरील आबंधने :-

(१) प्रत्येक सार्वजनिक प्राधीकरण :-

(क) या अधिनियमाद्वारे देण्यात आलेला माहितीचा अधिकार मिळणे सोईचे होईल अशा रितीने आणि स्वरूपात सर्व अभिलेख, सुचीबद्ध करिल आणि त्याची निर्देशसुची तयार करिल आणि ज्याचे संगणकीकरण योग्य आहे, अशा सर्व अभिलेख्यांचे वाजवी कालावधीत आणि साधन संपत्तीच्या उपलब्धतेनुसार संगणकीकरण केले जात आहे याची आणि असे अभिलेख पहावयास मिळणे सोयीचे व्हावे म्हणुन संपुर्ण देशातील विविध प्रणालीमध्ये नेटवर्कमार्फत ते जोडले जात आहेत याची खातरजमा करिल.

सर्व अभिलेख, सुचीबद्ध करण्यात आलेले आहेत. तसेच ज्यांचे संगणकीकरण योग्य आहे, त्याचे संगणकीकरण करण्यात आलेले आहे.

(ख) हा अधिनियम अधिनियमित झाल्यापासून एकशेवीस दिवसांच्या आत :-

(एक) आपली रचना, कार्य व कर्तव्ये यांचा तपशिल :-

रचना

पोलीस प्रशिक्षण केंद्राची रचना

इ.स. १९७५ साली प्रशिक्षणार्थी प्रशिक्षण शाळेचे स्थलांतर नायगांव येथून मरोळ येथे करण्यात आले. महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग क्रमांक टीईएक्स-०३८०/५/पोल-५, दिनांक २०/१२/१९८० नुसार पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ करिता एक पोलीस अधीक्षक दर्जाचा प्राचार्य पदासह एकुण ११८ पदे मंजूर करण्यात आली.

महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग क्रमांक टीईएक्स-०३९७/सीआर/पोल-५ अ, दिनांक ०९/०१/१९९८ अन्वये पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, विद्यालय, मरोळचे पर्यवेक्षण व नियंत्रण संपूर्णतः विशेष पोलीस महानिरीक्षक, प्रशिक्षण व खास पथके व पोलीस महासंचालक यांचे अधिपत्याखाली देण्यात आले. प्राचार्य पोलीस प्रशिक्षण विद्यालय, मरोळ यांना कार्यालय प्रमुख म्हणून घोषित करण्यात आले. सदयस्थितीत पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ हे मा.अपर पोलीस महासंचालक, प्रशिक्षण व खास पथके, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या अधिपत्याखाली कार्यरत आहे.

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई येथील भुमापन नकाशाचे निरीक्षण केले असता, पुर्वेस मुख्य कवायत मैदान आहे. पश्चिमेस मुख्य प्रवेशद्वार असून, दक्षिणेस इंद्रप्रस्थ व इंद्रायणी वसतीगृह आहेत. उत्तरेस मोकळी जागा व जवळपास चिकुची बाग आहे. पश्चिम दिशेकडील बॅरेक क्र. ०७ मध्ये प्राचार्य यांचे दालन आहे. बॅरेक क्र. १५ ते १८ यामध्ये शस्त्रागार व आयुधिक कर्मशाळा आहे. पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ येथे प्रशिक्षणार्थी यांचे निवासाकरिता इंद्रप्रस्थ व इंद्रायणी ही ०२ वसतीगृह प्रशिक्षण केंद्रात उपलब्ध आहेत. त्यामध्ये इंद्रप्रस्थ वसतीगृहामध्ये ७२ निवासी खोल्या आहेत. सदर खोल्यामध्ये प्रशिक्षणार्थी यांचे राहणेची व्यवस्था केली जाते. प्रत्येक खोलीमध्ये ०६ प्रशिक्षणार्थीची निवासाची व्यवस्था करण्यात येते. सदयस्थितीत एकुण ५६० नवप्रविष्ट पुरुष पोलीस प्रशिक्षणार्थी राहत आहेत. सदरचे वसतीगृहाची डागडुजी व दुस्स्ती करण्यात आलेली असून ते राहण्यास योग्य आहेत. इंद्रायणी वसतीगृहामध्ये एकुण ७० निवासी खोल्या आहेत. प्रत्येक खोलीमध्ये ०६ प्रशिक्षणार्थीची निवासाची व्यवस्था करण्यात येते. तसेच प्रशिक्षणार्थी यांना राहण्याकरिता बॅरेक क्र. १, २ व ३ ची डागडुजी व दुस्स्ती करण्यात आली असून प्रशिक्षणार्थी यांची राहण्याची येथे व्यवस्था करण्यात येते.

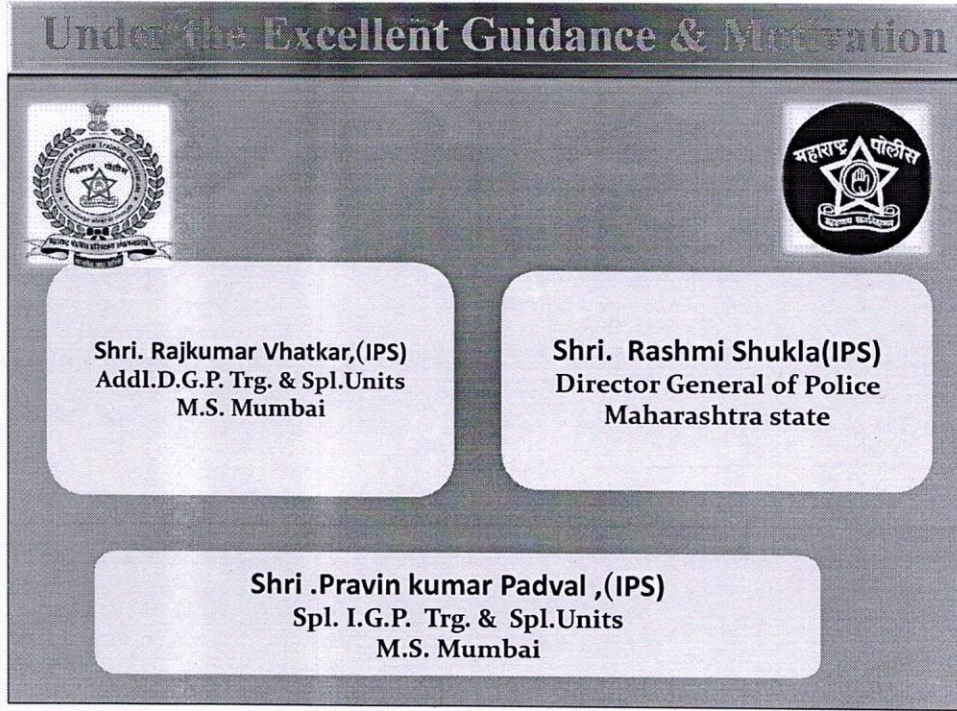
कार्य

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई येथे नवप्रविष्ट पोलीस शिपाई यांना (आंतरवर्ग/बाह्यवर्ग) अंतर्गत पोलीसांचे मुलभुत प्रशिक्षण दिले जाते. तसेच Professional Skill Upgradation (PSU/OPSU), होमगार्ड, वनपाल इत्यादी बॅचेस यांना प्रशिक्षण दिले जाते.

कर्तव्य

महाराष्ट्र राज्यात कायदा व सुव्यवस्था राखणे. नवप्रविष्ट पोलीस शिपाई यांना आंतरवर्गाचे प्रशिक्षण (सर्व प्रकारचे कायदे) पोलीस अधिकारी तसेच विधी निदेशक हे प्रशिक्षण देत असतात, त्याचप्रमाणे बाह्यवर्ग प्रशिक्षण (ड्रिल, शिस्त, गोळीबार, सुव्यवस्था राखणे इ.) राखीव पोलीस निरीक्षक तसेच कवायत निदेशक हे प्रशिक्षण देत असतात.

अधिकारी

माहिती अधिकारी

घटकाचे नांव	सहायक जन माहिती अधिकारी	जन माहिती अधिकारी	प्रथम अपिलिय अधिकारी
पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ मुंबई	श्री. राजु भोईर, कार्यालय अधीक्षक	श्रीमती मिनाक्षी राणे उप प्राचार्य	श्री.प्रसाद अक्कानवरू भापोसे, प्राचार्य

(तिन) :- निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेत अनुसरण्यात येणारी कार्यपद्धती, तसेच पर्यवेक्षण आणि उत्तरदायीत्व प्रणाली

या कार्यालयाचे आस्थापनेवर उपलब्ध असलेले अभिलेख तसेच महाराष्ट्र शासन यांनी वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेले शासन निर्णय, परिपत्रके, मार्गदर्शक सुचना, एस. ओ. पी. तसेच वरिष्ठांनी दिलेल्या सुचना

या बाबिंचा सांगोपांग विचार करून, तातडिने निर्णय घेण्यात येतात.

(चार व पाच) :- स्वतःची कार्ये पार पाडण्यासाठी त्याच्याकडून ठरविण्यात आलेली मानके त्यांच्याकडे असलेले किंवा त्यांच्या नियंत्रणात असलेले किंवा त्यांची कार्ये पार पाडण्यासाठी त्याच्या कर्मचारी वर्गाकडून वापरण्यात येणारे नियम, विनियम, सुचना नियमपुस्तिका अभिलेख:-

महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम १९७९ वर्तणुक तसेच शिक्षा अपील अंतर्गत तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेली परिपत्रके दिशा निर्देश यांची अंमलबजावणी करण्यात येते.

(सहा) :- त्यांच्याकडे असलेल्या किंवा त्याच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या दस्तऐवजांच्या प्रवर्गाचे विवरण :-

या कार्यालयाचे आस्थापनेवर खालील नमुद प्रमाणे मंजुर व रिक्त पदाची माहिती दर्शविलेली आहे

पदे	मंजुर	हजर	रिक्त
कार्यालय अधीक्षक	०२	०२	००
उच्चश्रेणी लघुलेखक	०१	०१	००
निम्नश्रेणी लघुलेखक	०१	००	०१
सहायक लेखा अधिकारी	०१	००	०१
प्रमुख लिपीक	०३	०३	००
वरिष्ठ श्रेणी लिपीक	०९	०९	००
कनिष्ठ श्रेणी लिपीक	१०	०४	०६
एकुण	२७	१९	०८

१	श्री. राजू भोईर	कार्यालय अधीक्षक, प्रशासन शाखा
२	श्री. सलिल ठाकुर	कार्यालय अधीक्षक, आहरण व संवितरण अधिकारी
३	श्री. अनिल महाजन	उच्च श्रेणी लघुलेखक
४	श्री. संजय पवार,	प्रमुख लिपीक, प्रशिक्षण शाखा
५	श्री. एजाज शेख,	प्रमुख लिपीक, लेखा शाखा
६	श्री. हेमंत आव्हाड,	प्रमुख लिपीक, पत्रव्यवहार शाखा
७	श्री. सुभाष निमजे, वश्रेलि	पोलीस अधिकारी, आस्थापना
८	श्री. देवेंद्र पाटील, वश्रेलि	मंत्रालयीन कर्मचारी व वर्ग-४ आस्थापना
९	श्री. संदिप कदम, वश्रेलि	प्रबंधक, आवक / जावक लिपीक
१०	श्री. उत्तम राणे, वश्रेलि	मैदान, शासकीय वाहन/शस्त्र-दारुगोळा/स्टेशनरी
११	श्री. सचिन पवार, कश्रेलि	आकस्मिक खर्च संबंधीत कामकाज
१२	श्रीमती आरती घाग, वश्रेलि	प्रशिक्षणा संबंधी कामकाज
१३	श्रीमती प्रीती प्रधान, वश्रेलि	पेंशन संबंधी कामकाज
१४	श्री. प्रसाद देसाई, वश्रेलि	वेतना संबंधी कामकाज
१५	श्रीमती लक्ष्मी अर्जुन, वश्रेलि	रोखपाल व वेल्फेअर संबंधी कामकाज
१६	श्री. गणेश देशमुख, वश्रेलि	मेस संबंधी कामकाज
१७	श्री. किरण गायकवाड, कश्रेलि	ईमारत/बांधकाम व खरेदी संबंधी कामकाज
१८	श्री. गजानन सुर्यवंशी, कश्रेलि	पोलीस अंमलदार आस्थापना
१९	श्री. उमेश राठोड, कश्रेलि	वेतन संबंधी कामकाज

(सात) :- आपले धोरण तयार करण्याच्या किंवा त्याची अंमलबजावणी करण्याच्या संबंधात लोकांशी विचार विनिमय करण्यासाठी किंवा लोकांकडून निवेदने केली जाण्यासाठी अस्तित्वात असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीचा तपशील.

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई येथे नवप्रविष्ट पोलीस प्रशिक्षणार्थी यांना पोलीसांचे मुलभुत प्रशिक्षण देण्यात येते. त्यामुळे लोकांकडून निवेदने प्राप्त होत नाहीत, तथापी लोकांशी विचार विनिमय करण्यासाठी किंवा लोकांकडून निवेदने केली जाण्यासाठी उप प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई प्रशासन म्हणून सदरचा प्रभार पाहतात.

(आठ) :- आपला एक भाग म्हणून किंवा सल्ला देण्याच्या प्रयोजनासाठी म्हणून घटीत केलेल्या दोन किंवा अधिक व्यक्तीच्या मिळून बनलेल्या मंडळाचे, परिषदांचे, समित्यांचे आणि अन्य निकायांचे विवरण, आणि त्या मंडळाच्या, परिषदांच्या, समित्यांच्या आणि अन्य निकायांच्या बैठकी लोकांसाठी खुल्या आहेत किंवा कसे अशा बैठकीची कार्यवृत्ते जनतेला पहावयास मिळण्याजोगी आहेत किंवा कसे याबाबतचे विवरण.

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ मुंबई येथे नवप्रविष्ट पोलीस प्रशिक्षणार्थी यांना पोलीसांचे मुलभुत प्रशिक्षण देण्यात येते. त्यामुळे उपरोक्त मुद्यांचे अनुषंगाने मंडळाच्या, परिषदांच्या, समित्यांच्या आणि अन्य निकायांच्या बैठका होत नाहीत.

(नऊ) :- आपल्या अधिका-यांची आणि कर्मचा-याची निदेशीका.

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई यांचे आस्थापनेवर खालील नमुद प्रमाणे पोलीस अधिकारी/अंमलदार /शासकिय कर्मचारी /विधी निदेशक हे नेमणुकीवर/प्रतिनियुक्तीवर /कंत्राट पध्दतीने कार्यरत आहेत.

दिनांक ०१.०३.२०२५ रोजीच्या स्थितीनुसार

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ या घटकाच्या मंजूर, हजर व रिक्त संख्याबळाची माहिती

अ.क्र.	पदनाम व संवर्ग	शासन निर्णयानुसार मंजूर पदे	कार्यरत पदे	रिक्त पदे
१	प्राचार्य	१	१	०
२	उप प्राचार्य / पो.उप अधीक्षक	२	२	०
३	पोलीस निरीक्षक (निःशस्त्र)	२३	२०	३
४	राखीव पोलीस निरीक्षक	४	५	-१
५	सहाय्यक पोलीस निरीक्षक	९	४	५
	सपोनि अंगुली मुद्रा तज्ञ	०	०	०
६	पोलीस उप निरीक्षक	४	३	१
७	राखीव पोलीस उप निरीक्षक	१४	१३	१
८	सहाय्यक पोलीस उप निरीक्षक	५०	३४	१६
	रा.सहाय्यक पोलीस उप निरीक्षक	०	०	०
९	पोलीस हवालदार	६९	६२	७
१०	पोलीस नाईक	७	६	१
११	पोलीस नाईक चालक	०	०	०
१२	पोलीस शिपाई	३५	३१	४

(६)

१३	पोलीस शिपाई चालक	१२	९	३
१४	वैद्यकीय अधिकारी	१	०	१
१५	कार्यालय अधीक्षक	२	२	०
१६	सहाय्यक लेखा अधिकारी	१	०	१
१७	उच्च श्रेणी लघुलेखक	१	१	०
१८	निम्न श्रेणी लघुलेखक	१	०	१
१९	प्रमुख लिपीक	३	३	०
२०	वरिष्ठ श्रेणी लिपीक	९	९	०
२१	कनिष्ठ श्रेणी लिपीक	१०	४	६
२२	विधी निदेशक (कंत्राटी)	८	४	४
२३	परिचारिका	१	०	१
२४	मिश्रक	१	०	१
२५	कार्यालयीन शिपाई	३	२	१
२६	प्रमुख स्वयंपाकी	१०	९	१
२७	सहाय्यक स्वयंपाकी	१८	४	१४
२८	भोजनालय सेवक	२८	११	१७
२९	सफाईगार	१९	१०	९
३०	माळी	४	१	३
३१	चर्मकार	३	२	१
३२	शिंपी	३	०	३
३३	कक्षसेवक	१	०	१
३४	वर्णोपचारक	१	०	१
एकुण		३५८	२५२	१०६

(७)

(दहा) :- आपल्या प्रत्येक अधिका-याला व कर्मचा-याला मिळणारे मासिक वेतन, तसेच प्राधिकरणांच्या विनिमयांमध्ये तरतुद केल्याप्रमाणे नुकसान भरपाई देण्याची पध्दती.

उपरोक्त मुद्या क्रमांक ९ प्रमाणे पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, अकोला यांचे आस्थापनेवर खालील नमुद प्रमाणे पोलीस अधिकारी/अंमलदार /शासकिय कर्मचारी /विधी निदेशक हे नेमणुकीवर/ प्रतिनियुक्तीवर /कंत्राट पद्धतीने कार्यरत आहेत. त्यांचे नावांसमोर दर्शविल्याप्रमाणे ते वेतन आहरीत करीत आहेत.

या कार्यालयाचे आस्थापनेवर कार्यरत पोलीस अधिकारी/पोलीस अंमलदार तसेच शासकिय अधिकारी/कर्मचारी यांना खालील नमुद पे मॅट्रीक्स नुसार वेतन आहरीत केल्या जाते

पोलीस उप अधीक्षक	PAY MATRIX S-20 (56100-177500)
पोलीस निरीक्षक	PAY MATRIX S-18 (49100-155800)
सहायक पोलीस निरीक्षक	PAY MATRIX S-15 (41800-132300)
पोलीस उपनिरीक्षक	PAY MATRIX S-14 (38600-122800)
राखीव पोलीस निरीक्षक	PAY MATRIX S-18 (49100-155800)
राखीव पोलीस उपनिरीक्षक	PAY MATRIX S-14 (38600-122800)
सहायक पोलीस उपनिरीक्षक	PAY MATRIX S-10 (29200-92300)
पोलीस हवालदार	PAY MATRIX S-9 (26400-83600)
पोलीस नाईक	PAY MATRIX S-8 (25500-81100)
पोलीस शिपाई	PAY MATRIX S-7 (21700-69100)
कार्यालय अधीक्षक	PAY MATRIX S-14 (38600-122800)
सहायक लेखाधिकारी	PAY MATRIX S-15 (41800-132300)
प्रमुख लिपीक	PAY MATRIX S-13 (35400-112400)
वरिष्ठ श्रेणी लिपीक	PAY MATRIX S-8 (25500-81100)
कनिष्ठ श्रेणी लिपीक	PAY MATRIX S-6 (19900-63200)
कार्यालयीन शिपाई	PAY MATRIX S-1 (15000-47600)
मुख्य स्वयंपाकी	PAY MATRIX S-5 (18000-56900)
सहायक स्वयंपाकी	PAY MATRIX S-3 (16600-52400)
भोजनालय सेवक/सफाईगार	PAY MATRIX S-1 (15000-47600)
मोची	PAY MATRIX S-4(17100-54000)
टेलर	PAY MATRIX S-3 (16600-52400)
वैद्यकीय अधिकारी	PAY MATRIX S-20 (56100-177500)
अधिपरिचारीका	PAY MATRIX S-13 (35400-112400)
वरिष्ठ औषध निर्माण अधिकारी	PAY MATRIX S-10(29200-92300)
व्रणोपचारक	PAY MATRIX S-5 (18000-56900)
कक्षसेवक	PAY MATRIX S-5(18000-56900)
विधी निदेशक (कंत्राटी बेसवर)	मानधन प्रति महिना २३०००/- रूपये

(८)

(अकरा) :- सर्व योजनांचा तपशिल, प्रस्तावित खर्च दर्शविणारा, आपल्या प्रत्येक अभिकरणाला नेमुण दिलेल्या अर्थसंकल्प आणि संवितरीत केलेल्या रकमांचा तपशिल.

प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ मुंबई डी.डी.ओ. क्र. -7101000672
लेखाशिर्ष -20550023

विवरणपत्र-अ	
अर्थसंकल्पीय अंदाज-2024-25	(रुपये हजारात)
दोन अंकी संगणक संकेतांक उद्दिष्टे	अर्थसंकल्पीय अंदाज 2024-25
01-वेतन	265919.000
02-मजुरी	1544.000
05-बक्षिसे	40.000
06-दूरध्वनी,विज,पाणी	1691.000
10-कंत्राटी सेवा	1006.000
11-देशांतर्गत प्रवास खर्च	274.000
13-कार्यालयीन खर्च	1075.000
14-भाडेपट्टी व कर	1524.000
17-संगणक खर्च	150.000
20-इतर प्रशासकिय खर्च	3.750
24-पेट्रोल तेल व वंगण	109.000
27-लहान बांधकामे	164.000
28-व्यावसायिक व इतर सेवा	287.500
50-इतर खर्च	50.000
एकूण	273837.25

(बारा) :- अर्थसाहाय्य कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीची रीत तसेच वाटप केलेल्या रकमा आणि कार्यक्रमांच्या लाभाधिका-यांचा तपशिल :-

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई येथे नवप्रविष्ट पोलीस शिपाई यांना पोलीसांचे मुलभुत प्रशिक्षण देण्यात येते. त्यामुळे अर्थसाहाय्य कार्यक्रमांच्या योजना, वाटप तसेच त्यांची अंमलबजावणी या आस्थापनेशी संबंधीत नाही.

(तेरा) :- ज्या व्यक्तीला सवलती, परवाने किंवा प्राधिकारपत्रे दिलेली आहेत अशा व्यक्तींचा तपशिल.

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई येथे परवाने किंवा प्राधिकारपत्रे दिली जात नाहीत.

(चौदा) :- इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात त्यास उपलब्ध असलेल्या किंवा त्यांचेकडे असलेल्या माहितीच्या संबंधीतातील तपशिल :-

अर्जदारास कोणती माहिती हवी आहे त्यावर ते अवलंबून आहे.

(पंधरा) :- माहिती मिळविण्यासाठी नागरीकांना उपलब्ध असणा-या सुचनांचा तपशिल, तसेच सार्वजनिक वापरासाठी चालविण्यात येत असलेल्या ग्रंथालयाच्या किंवा वाचनालयाच्या कामकाजाच्या वेळांचा तपशिल :-

पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई येथील ग्रंथालयाच्या कामकाजाच्या वेळेचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

सकाळी : ०८.०० ते रात्री २२.०० पावेतो

तथापी सदरचे ग्रंथालय हे सार्वजनिक वापरासाठी नसून पोलीस प्रशिक्षण केंद्रात कार्यरत, सर्व शासकिय अधिकारी/कर्मचारी, प्रशिक्षणार्थी यांचे करिता आहे.

(सोळा) :- जन माहिती अधिका-यांची नावे, पदनामे आणि इतर तपशिल

जन माहिती अधिकारी

घटकाचे नांव	सहायक जन माहिती अधिकारी	जन माहिती अधिकारी	प्रथम अपिलिय अधिकारी
पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई	श्री. राजु भोईर कार्यालय अधीक्षक	श्रीमती मिनाक्षी राणे उप प्राचार्य	श्री. प्रसाद अक्कानवरू भापोसे, प्राचार्य

(सतरा) :- विहीत करण्यात येईल अशी इतर माहिती :-प्रसिध्द करिल आणि त्यानंतर दरवर्षी ती प्रकाशने अद्यावत करील.

(ग) ज्यामुळे लोकांना बाधा पोहोचते अशी महत्वाची धोरणे आखतांना आणि असे निर्णय जाहिर करतांना सर्व संबंधीत वस्तुस्थिती प्रसिध्द करील.

(घ) आपल्या प्रशासनिक किंवा न्यायीकवत् निर्णयाबाबतची कारणे बाधित व्यक्तीला कळविल.

(१) माहिती मिळविण्यासाठी लोकांना या अधिनियमाचा कमीत कमी आधार घ्यावा लागावा यासाठी नियमित कालांतराने लोकांना इंटरनेटसह, संपर्काच्या विविध साधनांद्वारे स्वतःहुन माहिती पुरविण्यासाठी पोटकलम १ च्या खंड (ख) च्या आवश्यकतेनुसार उपाययोजना करण्याकरिता प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरण सतत प्रयत्नशिल राहील.

(२) पोटकलम (१) च्या प्रयोजनासाठी प्रत्येक माहिती विस्तृत प्रमाणात आणि लोकांना सहजपणे उपलब्ध होईल आणि अशा स्वरूपात आणि अशा रितीने प्रसारित करण्यात येईल.

(३) पुरेपुर मोबदला देणारा खर्च, स्थानिक भाषा आणि त्या स्थानिक भागातील संपर्काची सर्वात प्रभावी पद्धती याबाबी विचारात घेवून सर्व माहिती प्रसारीत करण्यात येईल. आणि यथास्थिती केंद्रीय जन माहिती अधिकारी किंवा राज्य जन माहिती अधिकारी यांचेकडे शक्यतो इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात ती माहिती मोफत किंवा विहीत करण्यात येईल इतक्या माध्यमाच्या खर्चाएवढ्या किंवा मुद्रणाच्या खर्चाएवढ्या किंमतीला सहजपणे उपलब्ध असावी.

(४) पोटकलम (३) आणि (४) च्या प्रयोजनार्थ प्रसारित याचा अर्थ सुचनाफलक, वृत्तपत्रे, जाहिर घोषणा, प्रसारमाध्यमांकडून ध्वनीक्षेपन, इंटरनेट यांच्याद्वारे किंवा कोणत्याही अन्य मार्गाने लोकांना माहिती करून देणे किंवा कळविणे तसेच कोणत्याही सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कार्यालयाची पाहणी करू देणे असा आहे.

मुद्रा क्रमांक सतरा च्या अनुषंगाने सादर आहे की, अर्जदार यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ चे कलम ६(१) प्रमाणे केलेला अर्ज या कार्यालयास प्राप्त होताच त्यावर अर्ज क्रमांक नोंद करून अर्जाप्रमाणे माहिती पुरविणे किंवा नाकारण्या बाबत निर्णय घेण्यासाठी संबंधीत कार्यासनाकडून माहिती प्राप्त करून घेण्यात येते. विहीत मुदतीचे आंत सदर अर्ज निकाली काढण्याचे कायदेशिर बंधन असल्याने संबंधीत कार्यासन यांनी तात्काळ माहिती द्यावी करिता त्यांना त्यांचेकडून माहिती उपलब्ध न केले गेल्यास व त्यामुळे माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ चे कलम १८, १९ अथवा २० मधिल तरतुदी नुसार काही जबाबदारी निश्चित करण्याचा प्रश्न उदभवल्यास कलम ५ (५) अन्वये या अर्जाच्या संदर्भात आपणांस मानिव जन माहिती अधिकारी समजण्यात येवू शकेल या बाबत आपण कृपया नोंद घ्यावी याबाबत कळविण्यात येत असल्याने संबंधीत कार्यासना कडून माहिती तात्काळ उपलब्ध होत असते.

माहिती प्राप्त झाल्यानंतर अर्जदार यांना आपला दिनांक ०० ०० ०००० रोजीचा माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ चे कलम ६(१) प्रमाणे केलेला अर्ज (अर्ज क्रमांक ००/००००) आमच्याकडे प्राप्त झाला. अर्जाच्या शुल्काबाबत आकारलेले शुल्क (फी) आपण (एक महिन्याचा कालावधी) पर्यंत पी.ए. टू प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई या नावाने मनिऑर्डरने, डिमांड ड्राफ्टने अथवा कार्यालयीन वेळेत प्रत्यक्ष रोख रक्कम जमा करून अथवा (राज्य शासकिय कार्यालयाचे बाबतीत "००७०-इतर प्रशासनिक सेवा, ६०, इतर सेवा, ८००, इतर जमा रकमा, (१८) माहितीचा अधिकार (००७००७८९०१)" या लेखाशिर्षावर चलनाने शासकिय कोषागारात जमा करून) शुल्क भरल्याची पावती/चलन अथवा पुरावा सत्य प्रत या कार्यालयास समक्ष अथवा पोस्टाने सादर करावी असे कळविण्यात येते.

तसेच वरिल प्रमाणे आकारलेल्या फीच्या रक्कमेसंबंधी किंवा दिलेल्या माहितीच्या स्वरूपासंबंधी आपणांस अपील करावयाचे असल्यास आपणांस प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई यांच्याकडे हे पत्र मिळाल्यापासून ३० दिवसांत अपिल करता येईल असे कळविण्यात येते.

वरिल प्रमाणे माहिती शुल्क (फी) भरल्याचे चलन /पावती अथवा पुरावा सादर केल्यानंतर शक्य तेवढ्या लवकर आपणांस माहिती पुरविण्यात येईल असे कळविण्यात येते.

हे सुचनापत्र पाठविल्याच्या तारखेपासून आपण वरिलप्रमाणे माहितीशुल्क (फी) प्रदान करेपर्यंतचा म्हणजे शुल्क (फी) भरावयाचे चलन /पावती अथवा पुरावा सादर करेपर्यंतचा कालावधी माहिती पुरविण्यासाठी निर्धारित केलेल्या कालावधीची परिगणना वगळण्यात येईल असे कळविण्यात येते..

वरिल नमुद केलेल्या तारखेपर्यंत आपण पुरविण्याचे वरिलप्रमाणे शुल्क भरून चलन सादर न केल्यास आपणांस ही माहिती उपलब्ध करून घेण्यामागे स्वारस्य नाही असे समजुन आपला अर्ज नस्तीबध्द करण्यात येईल असे सुध्दा कळविण्यात येते.

शुल्क प्राप्त झाल्यानंतर माहिती अधिकार कायद्यांतर्गत माहिती मागण्याच्या अर्जानुसार खालील माहिती कलम ७ (१) मधील तरतुदीनुसार आपणांस यासोबत उपलब्ध करून देण्यात येत आहे याबाबत खालील नमुद प्रमाणे कळविण्यात येते.

अ.क्र	माहितीचा संक्षिप्त तपशिल	पृष्ठसंख्या
मुददा क्र.१	माहितीचा तपशिल	पाने १ ते १०
	एकुण	१०

आपणास वरिल माहिती मान्य नसल्यास हे पत्र मिळाल्यापासून ३० दिवसांचे आंत नांव श्री. पदनाम, प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई तथा अपिलीय अधिकारी दुरध्वनी क्रमांक, ई- मेल व पत्ता यांचेकडे अपिल करता येईल. असे कळविण्यात येते.

राष्ट्रपीता महात्मा गांधीचे ग्राहकाच्या संदर्भातिल खालील उद्गार नागरिकांच्या संदर्भात आपल्याकडे येणारे नागरिक हे फार मोलाचे आहेत, " नागरिक हे आपल्यासाठी नसून आपण त्यांच्यासाठी आहोत. नागरिक हे आपल्या कामामध्ये व्यत्यय नसून ते आपल्या कामाचा गाभा आहेत. नागरिक कोणी परके नसून ते ख-या अर्थाने आपले आधारस्तंभ आहेत. त्यांना माहिती व कल्याणकारी सेवा पुरवून आपण उपकार करीत नाही, तर सेवा करण्याची संधी देवून तेच आपणा सर्वांना उपकृत करत आहेत ". तसेच "काही अल्प लोकांच्या हाती सत्ता देवून स्वराज्य साकार होणार नाही, तर जेव्हा सत्तेच्या दुरुपयोगाला विरोध करण्याचे सामर्थ्य सर्व जनतेमध्ये येईल तेव्हाच खरे स्वराज्य साकार होईल" ही संकल्पना अर्थपूर्ण आणि अंतर्मुख करणारी असल्याने या संकल्पनेची अंमलबजावणी व्हावी या उद्देशाने माहितीच्या अधिकारातील तरतुदीस अनुसरून संपूर्ण पारदर्शिकता ठेवून अर्जदार यांनी विचारलेली माहिती त्यांना तात्काळ कशी पुरविता येईल किंवा अर्जदार हे सुध्दा प्रशासनाचा एक भाग आहे, कणा आहेत, ही भावना त्यांचेमध्ये रुजवावी व समृद्ध व्हावी, करिता त्यांना कार्यालयात येवू देणे त्यांचे स्वागत करणे, आवश्यक असेल तेथे त्यांना मदत करणे या बाबीची दक्षता घेवूनच खरे स्वराज्य कसे साकार होईल तसेच लोकशाही कशी वर्धींगत होईल याकडे विशेष लक्ष देवून माहितीचा अधिकारातील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(मिनाक्षी राणे)
प्रभारी प्राचार्य,
पोलीस प्रशिक्षण केंद्र, मरोळ, मुंबई.